

Naročnina za Jugoslavijo:
celoletno 180 din (za ino-
zemstvo: 210 din), za 1/2 leta
90 din, za 1/4 leta 45 din,
mesečno 15 din. Tedenska
izdaja za celo leto 50 din.
Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

redništvo: Ljubljana,
Gregorčičeva ulica 23. Tel.
25-52. Uprava: Gregor-
čičeva ul. 27. Tel. 47-61.
Rokopisov ne vračamo. —
Račun pri poštni hranil-
nici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaja vsak ponedeljek,
sredo in petek

Ljubljana, sredo 9. novembra 1938

Cena posamezni
številki din 1'50

Prednost mladine

Glavna karakteristika naše dobe je, da je vsa v znaku neslutnega tehničnega napredka in vedno večje motorizacije. V vojski se umika konjska vprega motoriziranim oddelkom, na cesti je promet motornih vozil tako narasel, da se morajo zanj delati posebne ceste, povsod se opaža, kako prodira motorizacija v vse gospodarsko življenje.

Motorizacija pomeni pospeševanje vsega gospodarskega življenja, pomeni vnašanje v naše poslovno in vse drugo življenje tempa, ki ga preje nismo bili vajeni. Ta tempo je tako nagel in tako brezobziren, da se ga starejši ljudje niti ne morejo privaditi. A ta tempo prodira, ker vedno v življenju prodre sila, ki je ostrejša in močnejša. Zato se je treba na ta tempo privaditi ali pa se za njim zaostaja. Če pa se zaostane, potem drugih spredaj ni mogoče nikdar več dohiteti, ker postaja razdalja med prvimi in zaostalimi vedno večja.

Ni zato le slučaj, da imajo v novih gibanjih v drugih državah tako vodilno mesto predvsem mladi ljudje. Moderna doba s svojo vedno močnejšo motorizacijo naravnost kliče na vodilna mesta ljudi, ki so vajeni motorjev, ki so veseli ostrega tempa, ki ne premišlujejo mnogo, temveč hitro pohite h cilju. Ni zato vedno gladka njih pot in dostikrat zavozijo v velike zadrege in težave. Toda njih mladostni elan se tudi iz teh izkoplje in njih vzpon je nezadržljiv.

Zdi se nam, da se ta naravna vloga mladine v današnji dobi najostrejšega tempa mnogo premalo upošteva. Niso več danes tisti časi, ko se je ves razvoj gibal po strogo izdelanih formulah, ko je bila za vsako mesto določena tudi določna starostna doba. Danes se po letih v modernih državah mnogo manj sprašuje in odločnost je dostikrat največje in edino priporočilo.

Ni pa treba, da bi zaradi tega nastalo kakšno nasprotje med mladino in starejšo generacijo, kajti vsaka generacija ima svoje prednosti. Tudi mladina, kadar obični v zapreki, težko občuti, da ji manjkajo izkušnje starejših ljudi in zato mladina za te nasvete starejše generacije ne bo nedostopna.

Stvar je le v tem, da je v današnji dobi nemogoče zadrževati tempo splošnega napredka in da mora zato vsaka dežela hoteti, da živi hitrejši in močnejši življenje. Samo naravno pa je, da tisti, ki nimajo smisla za nove tehnične pridobitve, tudi ne morejo prav razumeti prednosti modernega tempa. Zato morajo imeti to uvidnost, da sami pokličejo na mesto, kjer je potreben ostrejši tempo, mlade ljudi, ki imajo živce za ta tempo.

Človeško življenje se neprestano izpopolnjuje. Višek vse človeške modrosti je prav za prav v tem, najti pravo koordinacijo vseh živih sil in s tem tudi koristno sodelovanje mlajše in starejše generacije, da se mladostna sila enih utrdi z izkušnjo in znanjem drugih. Le na ta način je mogoče zagotoviti, da celotni razvoj naroda ne zaostane, le tako pa tudi dobiti jamstvo, da se v ostrem

tempu mladih sil ne bo zabredlo v nepremostljive napake.

Treba se je enkrat sprijazniti z mislijo, da je nekdanjega idiličnega življenja konec, lko se je moglo tako brez skrbi lepo filozofirati. Danes se mora najprej ostro in mnogo delati in filozofiranje je postavljeno daleč nazaj v ozadje.

Morda bo prišla potem zopet doba, ko bo filozofiranje v ospredju, toda zaenkrat diktira življenje vedno večja motorizacija in njej se je treba prilagoditi. Zato je treba delati več in zato je treba delati tudi hitreje in zato se je treba hitro odločiti in ne dosti premišljevali.

Prednost mladine je, da je za takšen razvoj usposobljena in da ji je treba zato tudi omogočiti, da pride na pravo mesto. Vsak mora za napredek celote storiti to, za kar ga usposablja njegove lastnosti in zato treba tudi mladini omogočiti, da svoje prednosti izkoristi.

Ni gledalo na to, da se pomaga hotelirstvu kot celoti. Vse, kar se je storilo, je bilo to, da se skušali doseči pri Drž. hip. banki krediti za posamezne hotele, da se je zahtevalo od finančnega ministra, da dovoli nekatere ugodnosti in da se je vplivalo na zasebne banke, da ne terjajo preostro od hotelirjev svojega denarja. Vse to so bile same malenkosti, s katerimi ni bilo hotelirstvu dosti pomagano. Zato je treba odsej drugače postopati s hotelirstvom in gledati, da se pomaga hotelirstvu kot celoti. Tako je treba ugotoviti vzroke prezadolženosti hotelov, nadalje se mora ugotoviti, če so lastniki teh hotelov tuji ali domačini, če so lastniki ali zakupniki. Pri reševanju hotelirskega vprašanja pa se je treba ozirati tudi na to, če so hoteli v turističnih krajih, če celotna zadolženost ne znaša več ko 40% vrednosti objekta, če se hoteli upravljajo strokovno pravilno, če so prišli hoteli v finančne težave zaradi slabega poslovanja ali zaradi splošnih slabih turističnih razmer. Na koncu svojih izvajanj je izrekel minister Kabalin svoje mnenje, da bi se moral ustanoviti poseben denarni zavod, ki bi skrbel za kreditiranje hotelov. Obljubil je, da se bo vsestransko zavzel za hotelirstvo in delal na to, da se njegov položaj zboljša.

Nato so sledili številni referati. Predsednik Kauffmann je referiral o stanju hotelirstva v Jugoslaviji in o ev. pristopu Zveze k Mednarodni hotelski zvezi. O saniranju in kreditiranju hotelov je poročal g. Trbojevič. Sledili so še referati o taksnih vprašanjih hotelskih, kavarniških in restoranskih podjetij, o pospeševanju hotelirstva ter o turistik.

Potem ko so bili vsi referati končani, je povzel zopet besedo trgovinski minister Kabalin ter se zahvalil vsem referentom za njih pobude ter obljubil, da bo v okviru možnosti storil vse, da se zboljša stanje našega hotelirstva.

V torek je bila nato izredna glavna skupščina Zveze hotelirjev kraljevine Jugoslavije.

Opozorilo lesnim izvoznikom v Nemčijo

Zavod za pospeševanje zunanje trgovine znova opozarja vse lesne izvoznike, ki izvažajo les v Nemčijo, da morajo obvezno prijavljati Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu vse one kupčijske zaključke o dobavah lesa, za katere ne dobe v štirih tednih od svojih nemških kupcev obvestilo, da je bilo izdano devizno uvožno dovoljenje za dotično partijo blaga.

Izvozniki se opozarjajo, da ne pomeni ta prijava nobene neprijaznosti proti nemškemu uvoznikom, ker gre tu le za obveznost, ki je predpisana in sankcionirana v meddržavni pogodbi med Nemčijo in našo državo. Ta ukrep je naperjen edino proti nepravilnemu postopanju nekaterih tvrdk ter je bil sklenjen v korist in zaščito naših izvoznikov ter korektnih nemških uvoznikov.

Kakor je bilo to že sporočeno, velja ta dolžnost samo za zaključke, ki so bili sklenjeni po 1. oktobru, nikakor pa ne za zaključke, ki so bili sklenjeni že prej.

Izvozniki, ki ne bi storili te prijave, so v nevarnosti, da bi po lastni krivdi imeli škodo ter jim niti nemške niti naše oblasti ne bi mogle prav nič pomagati.

Padanje števila obratov ustavljeno

V III. četrtletju 148 novih trgovinskih obratov

Zbornica za TOI je ravnokar zaključila za III. letošnje četrtletje statistiko o gibanju obratov na njenem območju. Statistika kaže razveseljivo sliko, da je nazadovanje trgovinskih in obrtniških obratov, ki je doseglo zlasti katastrofalen obseg v času krize, ustavljeno. More se celo reči, da se stalno dviga število obratov in da se kaže zboljšanje. Če bo to zboljšanje tudi trajno, danes pri silnem nazadovanju zunanje trgovine še ni mogoče reči. Upajmo pa, da se bo to zgodilo.

Pripomniti pa je treba, da je ostalo število prijav v trgovinski in obrtniški stroki na višini prijav v I. in II. četrtletju in da je padlo samo število odjav. To dokazuje, da so po težkih časih krize ostala res skoraj samo solidna podjetja.

Med industrijskimi obrati je bilo 5 prijav, in sicer so bila prijavljena naslednja nova podjetja: po en obrat tovarniškega izdelovanja pohištva, dekstrina in krompirjeve moke, tanina, kartonažnih in galanterijskih izdelkov ter en mlin. Odjavljeni pa so bili trije obrati, in sicer: tovarniško brušenje stekla, ena žaga in izdelovanje tkanin rolet.

Zbornica v svoji okrožnici poudarja, da bi bil prirastek industrijskih obratov najbrže večji, če ne bi bilo tega nesrečnega mnenja, da je Slovenija dosegla že višek svojega industrijskega razvoja. Resnica je seveda čisto druga, ker smo še silno daleč od tega, saj imamo še cele doline, ki so brez vsake industrije. Nič drugega ni treba, kakor malo več denarja v deželo, pa se bo kmalu izkazalo, da bi mogla še cela vrsta industrij prav dobro živeti.

Celotna slika o porastu števila obratov je naslednja:

	I. četrtletje	II. četrtletje	III. četrtletje	skupaj
industrija	—	—	2	—
obrt	+ 98	+ 134	+ 195	+ 428
trgovina	+ 37	+ 90	+ 148	+ 275
gostinstvo	— 8	+ 50	+ 37	+ 79
skupaj	+ 127	+ 272	+ 383	+ 782

Trgovinski obrati

Skupno je bilo prijavljenih 249, odjavljenih pa 101 obrat.

Več prijavljenih je bilo med drugim:

s steklom in porcelanom	2
z lesom	9
z manufakt. blagom	3
z deželnimi pridelki	8
z živili	9
z mlekom in mlečnimi izdelki	3
s sadjem	3
z mešanim blagom	52
branjarij	4
z materialnim blagom	2
s tehničnimi predmeti	2
s stavb. materialom	2
javnih tehtnic	5

prevažanje z motornimi vozili	7
avtotaksi	4
izvoščki	3
prevozniki s konji	14
kinematografi	4

Iz drugih strok je bil prijavljen le po en obrat več. Več odjavljenih pa je bilo: z živino 1, delikatesami 1, špecerijskim in kolonialnim blagom 3, vinom 1, pivom v zaprtih steklenicah 2, sejmarjev 2, javnih skladišč 1 in razno 1.

Prijave in odjave so približno enakomerno razdeljene na posamezne stroke. Razmerje prijav proti odjavam je kakor 5 : 2.

Obrtniški obrati

Vseh obratov je bilo prijavljenih 340, odjavljenih pa 144.

Več prijavljenih ko odjavljenih je bilo med drugimi:

kamnolom 2,	
izdelovanje cementnih predmetov in umetnega kamena 3,	
opekarn 6,	
kovačev 9,	
podkovnih kovačev 5,	
ključavničarjev 3,	
strojnih ključavničarjev 2,	
kleparjev 2,	
mehanikov 8,	
urarjev 2,	
kolarjev 3,	
mizarjev 17,	
sodarjev 4,	
sedlarjev in jermenarjev 4,	
izdelovalcev pletenin 4,	
tapetnikov 3,	
krojačev 24,	
krojačic 4,	
šivilj 1,	
modistk 4,	
čevljarjev 3,	
brivcev 5,	
frizerjev 3,	
brivcev in frizerjev 5,	
kmetskih mlinov 6,	
pekov 11,	
slaščičarjev 5,	

orient. slaščičarjev 3, mesarjev 9, izdelovalcev žganja 4, izdelovalcev kemičnih izdelkov 3, graditeljev 2, zidarstvih mojstrov 2, tesarskih mojstrov 2, instal. ogrevanja 2, krovcev 1, tiskarna 1, fotografov 3, izposojevalnic mlatilnic 4.

Razmerje med prijavami in odjavami je 7 : 3. Nobena obrtniška stroka ni v posebni meri nazadovale. Če je povečanje števila obrtniških obratov tudi posledica zmanjšanja števila šušmarjev, ni mogoče reči.

Gostinstvo

Vseh prijav je bilo 86, odjav pa 49. Glavni prirastek gre na bifeje (6) in krčme (28). Število hotelov je celo za en hotel padlo.

Gibanje obratov po okrajih

Največji prirastek obratov izkazuje naravno Ljubljana in ljubljanska okolica. V obeh se je povečalo število trgovin za 56, obrtov za 89 in gostinskih obratov za 8. Na drugem mestu je Maribor mesto (levi in desni breg) s prirastkom 21 trgovin, 25 obrtov in 4 gostinskih obratov. Celje (mesto in okolica) ima več 6 trgovinskih, 2 obrtniška in 1 gostinski obrat, Kranj 3 trg., 13 obrtniških in 3 gostinske obrate, Slovenj Gradec 3 trg., 5 obrtniških in 3 gostinske obrate, Radovljica 4 trg., 1 obrtniški, 4 gostinske obrate, Ptuj (mesto in okolica) 7 trg., 3 obrtniške, 4 gostinske obrate, Murska Sobota 6 trg., 5 obrtniških obratov, Ljutomer 6 trg., 6 obrtniških, 1 gostinski obrat, Kamnik 2 trgovinska, 7 obrtniških in 3 gostinske obrate.

Drugod so spremembe le manjše.

Konferenca hotelirjev v Zagrebu

Več je treba storiti za naše hotelirstvo!

V ponedeljek se je začela v Zagrebu konferenca Zveze hotelirjev kraljevine Jugoslavije. Konferenca, na katero je prišlo okoli 100 hotelirjev iz vseh delov naše države, je bila sklicana na iniciativo inž. Kabalina. Konference so se udeležili zastopniki vseh glavnih uradov, ki imajo posla s tujskim prometom. Konferenco je otvoril predsednik zveze g. Kauffman, ki se je zahvalil ministru Kabalinu za iniciativo ter ga iskreno pozdravil.

Nato je povzel besedo inž. minister Kabalin, ki je v svojem govoru zlasti poudaril velik gospodarski pomen hotelirstva. Še

posebne važnosti pa je za nas ono hotelirstvo, ki more dvigniti tujski promet. Položaj hotelirstva je danes pri nas težaven, ker so mnogi hoteli prezadolženi. Po podatkih trgovinskega ministrstva je vseh hotelov v državi 1357, od katerih je zadolženih pri Drž. hip. banki in zasebnih bankah 196 hotelov, ki dolgujejo skupno okoli 125 milijonov din. Ta dolg dosega 13% vrednosti naših hotelov. Od teh dolgov odpade 73 milijonov samo na 17 hotelov, kar pomeni, da je 15 odstotkov hotelov prezadolženih. Minister Kabalin priznava, da se je dosedaj premalo storilo za naše hotelirstvo. Tudi se

Kompensacijske kupčije med Jugoslavijo in Italijo

Zadnja milanska gospodarska revija »Italo-Jug« poroča, da postaja med jugoslovanskimi gospodarskimi ljudmi vedno močnejše prepričanje, da se morajo trgovski odnosi med Italijo in Jugoslavijo povečati. Zlasti pa da bi se moral povečati jugoslovanski uvoz iz Italije. List poroča nadalje, da je bila v zvezi s tem med zastopniki nekih italijanskih industrijskih podjetij in skupino jugoslovanskih gospodarskih ljudi v Beogradu konferenca, na kateri se je razpravljalo o možnosti kompensacijskih kupčij med Italijo in Jugoslavijo. Ti kompensacijski posli bi bili mogoči seveda le v okviru veljavne trgovinske pogodbe in veljavnega plačilnega sporazuma. Ni izključeno, da se bo v Beogradu ustanovila delniška družba, ki naj bi omogočila kompensacijske kupčije med Jugoslavijo in Italijo. »Italo-Jug« poroča, da bi bili v tej družbi zastopniki italijanske industrije in italijanskih uvoznikov, od Jugoslovancev pa izvozniki ter trgovci, ki bi želeli nabavljati blago v Italiji.

Povečani državni dohodki v septembru

V septembru so znašali državni dohodki 1.076,3 milijona din, za 61,3 milijona ali 6,04% več, kakor so bili proračunani.

Drž. izdatki pa so znašali 941,1 milijona din, a proračunani so bili s 1.015 milijonov din. Osebnih izdatki so znašali 463, materialni pa 478 milijonov din.

Višek dohodkov nad izdatki je torej znašal 135,2 milijona din.

Lani so znašali v septembru dohodki 1025 (za 51 manj), izdatki pa 969,9 (za 28,8 milijona več). Presežek dohodkov nad izdatki je lani dosegel le 55,3 milijona din.

Večji dohodki so bili doseženi pri: posebnih davkih (za 0,14%), izrednih 5,13%, trošarinah 11,61%, taksah 17,63%, carinah 12,37% in monopolih 11,14% več, kakor je bilo proračunano.

V prvih šestih mesecih sedanjega proračunskega leta so znašali v milijonih din

dohodki	5.948,4
izdatki	5.323,7
presežek	141,6

Neizkoriščenih po proračunu dovoljenih kreditov je ostalo še 624,7 milijona din.

Blagovni promet s Češkoslovaško

Z veljavnostjo od 31. oktobra dalje se je ponovno začel začasno ustavljeni blagovni promet s Češkoslovaško in skozi Češkoslovaško. V veljavi pa so še naslednje omejitve:

I. V prevoz se sprejemajo samo navadni tovorni vagoni in tovori in njihove relacije, za katere so v naštetih tarifah določene vozninske postavke, tako da se odpremljajo izključno na podlagi omenjenih tarif, in sicer v prometu med

1. Češkoslovaško in tretjo državo v tranzitu skozi Nemčijo (vključno sudetske pokrajine).

2. sudetskimi pokrajinami in tretjo državo v tranzitu skozi Češkoslovaško na podlagi:

3. Nemčijo (vključno sudetske pokrajine) in tretjo državo v tranzitu skozi Češkoslovaško na podlagi:

a) jugoslovansko-češkoslovaške zvezne tarife,

b) jugoslovansko-nemške zvezne tarife,

c) jugoslovansko-poljske zvezne tarife.

II. Prevoz kosovnega blaga, brzo-voznega in ekspresnega ni dovoljen.

III. Predpis na tovarnem listu, da se voznina računa lomljeno, kakor tudi o ponovni izročitvi v kakšni postaji, ki leži na novi nemško-češkoslovaški meji, ni dovoljen.

IV. Pošiljatve, pri katerih je pošiljatelj v tovarnem listu predpisal carinjenje v kakšni postaji na novi nemško-češkoslovaški meji, niso dovoljene.

V. Pri porabi navedenih zveznih tarif veljajo prevozne poti, ki so navedene v posameznih tarifah. Računanje voznine po zveznih tarifah bo sprejeto tudi tedaj, če se

carinske prevozne poti iz prometnih ali drugih razlogov ne morejo vzdržati. V tem primeru bodo pošiljatve poslone po volji železnice po onih prometnih poteh, ki so carinskim prevoznim putem najbližje in najpovoljnejše, ne računajoč nobene razlike za okolno pot. Nasprotno carinski predpisi se ne bodo uporabljali.

VI. Tarifne roke za zavarovanje rednega izročila, po čl. 11. § 3. b) mednarodne konvencije o prevozu blaga, je treba povečati za 100 %.

Za objavo teh ukrepov v »Prometnem vestniku« preneha veljavna zveznih tarif z naknadno vrnitvijo razlike voznine po okolni poti po 10.k) tarifi.

Kakšen bodi program našega gospodarstva

Nova beogradska gospodarska revija »Privredne studije« nadaljuje svojo anketo o programu za izgradnjo našega gospodarstva. Kot prvi je podal svoje mnenje gen. tajnik Centrale industrijskih korporacij Gjoka Čurčin in smo njegovo tehtno mnenje objavili tudi v »Trgovskem listu«. Kot drugi je sedaj povedal svoje mnenje glavni tajnik beogradske obrtniške zbornice dr. Dimitrije Mišić. V svojem odgovoru se ozira naravno v prvi vrsti na položaj naših obrtnikov. Vendar pa navaja dosti stvari, ki so važne tudi za vse druge gospodarske stanovce.

Iz njegovega odgovora navajamo: Gospodarski program je naša državi bolj potreben kakor kateri koli drugi. Samo z njim se more zagotoviti neoviran razvoj vsem gospodarskim panogam v naši državi. Obrtniki se zlasti pričakujejo, da bi se mogel s pomočjo premišljenega gospodarskega programa zboljšati njihov položaj ter rešiti vprašanja, ki jih najbolj zanimajo.

Obrtniška politika je sedaj šele v povoj. Njo je treba šele ustvariti in razviti. Skrajni čas je, da se že enkrat začne s preudarnim delom za dvig naše obrtniške delavnosti. Pri tem bi morala prevzeti glavno nalogo država in sicer s pomočjo načrtnega izvajanja obrtniške politike.

Pri nas so se dogodki za časa gospodarske krize razvijali prehitro. Vpliv neugodnih razmer je bil tako velik, da je morala marsikatera gospodarska edinica plačati to z izgubo svoje samostojnosti ali pa s skrčenjem svoje delavnosti. Kar se je odigralo na zapadu v desetletjih, se je odigralo pri nas v nekaj letih. Odtod vsi ti klici, da je obrtništvo obsojeno na propadanje. Kakor pri drugih gospodarskih panogah, tako velja še v večji meri za obrtništvo proces izbire ter se ustvarja nov tip obrtniških podjetij. Pri tem izbiranju padajo mnogi ter se kot nesposobni pahnejo iz sedanje tekme. Nekateri tudi samo zato, ker niso imeli dovolj kapitala, ki začenja igrati tudi v obrtništvo vedno večjo vlogo. Vse to je povzročilo, da so bile spremembe v obrtniškem gospodarstvu v zadnjih letih zelo velike, kakor še nikdar prej.

V takšnih razmerah bi morala naša gospodarska politika voditi drugo politiko proti obrtništvo kakor pa jo je doslej vodila. Predvsem bi morala gospodarska politika bolj upoštevati one obrti, ki propadajo. Tem bo morala zlasti pomagati.

Obrtniške ustanove niso nikdar načelno tajile koristno vlogo industrije ter zato tudi niso zahtevale, da bi se delo industrije oviralo. Niti takrat niso nastopili proti industriji, ko je ta začela vedno bolj prodirati na obrtniško polje dela. Zahtevali so le, da se omeji ekspanzija industrije, zlasti one, ki dela s tujim kapitalom in ki je začela operirati z metodami, ki pri nas niso bile v navadi. Omejitve pa so se zahtevale samo zato, da bi prehod iz obrta na industrijo ne bil prenegel ter da bi obrtniki zlasti v času krize ne bili brez zaslužka in kruha.

Po našem mnenju bi zato morala biti prva naloga gospodarskega načrta, da določi meje ekspanzije tujega kapitala zlasti v industriji, ker ta ekspanzija udarja v

interese vseh srednjih gospodarskih ljudi. Domača industrializacija posameznih obrtov se mora izvajati počasi, postopno in brez posebnih streslajev za gospodarsko življenje malih obrtnikov. Ni sicer mogla industrija uničiti obrtništva, temveč se obrtništvo dviga vzporedno z razvojem industrije in kulturnim ter gospodarskim napredkom našega naroda, toda zaradi nje je vendarle obrtništvo trpelo preveč. Nove obrte, ki bi se morali ustanoviti, bi morali podpirati z raznimi ugodnostmi. Pospeševati pa bi se tudi moral prehod iz enega obrta v drugega. Drugi del tega načrta pa bi moral biti v tem, da bi se obrtništvo sploh bolj podpiralo, ker danes o podpiranju obrtništva ne moremo prav govoriti.

Nato omenja dr. Mišić, da obrtniki nikdar niso bili proti zaščiti kmetovalcev in pravilni ureditvi njih dolgov. Tem bolj se morajo čuditi, da se je v zadnji uredbi o zaščiti kmetovalcev postopalo za obrtniki slabše kakor z bankami in oduhu. V brezupen položaj morajo priti obrtniki, če ne dobe povrnjeno niti to, kar so dobavili kmetovalcu v blagu. Poleg tega pa

so bili obrtniki zadeti še kot vlagatelji v denarne zavode. Nadalje je danes davčna obremenitev obrtnikov večja kakor je bila ob izbruhu krize. Po zakonu o državnih razrednih loterijah bi se moralo iz njenega čistega dobička podpirati tudi obrtništvo. Na to pa se je sedaj čisto pozabilo. Posebno pozornost je treba posvetiti strokovnemu šolstvu.

Obrtništvo v naši državi ima vse pogoje, ga se razvija številčno in po kakovosti. Treba je samo preprečiti, da bi industrializacija uničevala obrtništvo, zato je treba podpirati nove obrte, ki so nastali zaradi razvoja industrije.

Predvsem pa bi se moral temeljito reformirati Zavod za pospeševanje obrta pri trg. ministarstvu. Prva skrb tega zavoda bi morala biti, da postavi v vseh banovinah poslopja, v katerih bi bile učilnice, laboratoriji, knjižnice itd. za vzgojo obrtnikov.

Končno pa bi bilo potrebno, da bi se ustanovil pri ministarstvu za trgovino in industrijo posvetovalni odbor za pospeševanje obrtništva, ki naj bi dajal smernice in vodil vso politiko za dvig obrtniške proizvodnje.

Fr. Zelenik:

Kdaj je imel čas

20letnega trgovskega sotrudnika povabi tovariš na krajši izlet v naravo. Povabljenec pa odgovori, da mu narava ne bo ušla in lahko napravi izlet prihodnjic.

10let pozneje je bil ta sotrudnik že samostojen trgovec. Čital je reklamo nekega zdravilišča. Sam sebi si je dejal: Prihodnje leto si bom tudi jaz privoščil nekaj dopusta, sedaj pa ne morem.

Štiridesetletnik je rekel: Enkrat bi pa le bilo dobro napraviti kako morskoto potovanje. Letos pa žal ne morem.

Petdesetletnik pravi svojim otrokom: Za vas delam. Tokrat le sami potujite!

Ko mu je bilo 60 let, tolaži svojo ženo: Ravno sedaj imam jako važno opravilo, pa žal ne morem s teboj. Vzemi s seboj prijateljico, da ne boš sama.

70letnik pravi: Še par let, pa bom vse dokončal in uredil, potem si bom pa lahko privoščil nekaj oddiha.

80letnik sedi negiben v naslanjaču. Umrla mu je žena, pomrla so znanci in prijatelji, otroci so se razkropili. »Dosegel sem, kar sem hotel. Sedaj lahko uživam.« To so bile njegove poslednje besede.

Koliko je trgovcev, ki mislijo in trdijo, da si oddiha ne morejo privoščiti, ker ne morejo zapustiti svoje trgovine, tudi za par dni ne. Kdor tako misli ali govori, ta odkriva nedostatke v svoji trgovini. V takšni trgovini ni pravega temelja, ker so sodelavci brez vsake

samostojnosti in bi se ne znašli brez šefa. Slabo je to, če je obstoj trgovine odvisen od navzočnosti le ene osebe.

Nastavljenec mora znati voditi trgovino tudi brez komande in brez nadzorstva. Ako to ne gre, tedaj v organizaciji nekaj ni v redu. Obrt, obrat ali podjetje mora biti tako organizirano, da more v primeru potrebe vsak posameznik v svojem delokrogu brez nadaljnega samostojno delati. Nikdar ne sme vse sloneti le na enem človeku!

Daljši ali krajši oddih je pa v določenih presledkih vsakemu potreben in koristen. S čisto drugačnimi občutki in drugačno sposobnostjo se vrnete na delo po zasluženem oddihu. Ne izgovarjajte se, da ne morete iz svoje trgovine!

Politične vesti

Obisk romunskega kralja Karola v Londonu je določen na 15. do 18. novembra. Kralj Karol bo prišel s svojim spremstvom v Calais, kjer ga bo čakala angleška vojna ladja.

Kralj Jurij je s prestolnim govorom otvoril novo zasedanje angleškega parlamenta. Med drugim je dejal, da bo skušala angleška vlada voditi svojo politiko v duhu angleško-nemške izjave v Münchenu. Italijansko-britanski sporazum bo v korist evropskemu miru. Vse seli se obiska romunskega kralja in predsednika francoske republike. Prihodnje leto obišče s kraljico Kanado in USA. Vse, kar je le mogoče, bo storila njegova vlada, da se konča španska državljanska vojna. V kratkem bo predloženo parlamentu poročilo o Palestini. Češkoslovaška dobi posojilo 10 milijonov funtov. Konec govora je bil posvečen poudarku o nujnosti večjega oboroževanja.

Angleška vlada je že obljubila Belgiji, da bo njena kolonialna posest pri reševanju kolonialnega vprašanja spoštovana. Enako obljubo je dala tudi Portugalski.

Angleški parlament bo baje razpuščen že letos, nove volitve pa bodo že v januarju ali februarju.

Mussolini je dejal v svojem govoru na bojevnike, da se modrina na političnem polju sicer že kaže, da pa je le še prezgodaj vdajati se prevelikemu optimizmu. Italijanski vojski morajo še vedno spati s tornistro kot zglavljem.

Novi francoski veleposlanik v Rimu Francois Poncet je prišel v Rim, kjer so ga na kolodvoru pozdravili zastopniki italijanske vlade.

Ugledna rimska politična revija razpravlja o italijansko-francoskih odnosih in pravi, da so bili ti od 1. 1922. dalje kar najbolj slabi. Kljub vsem političnim mislim v Rimu je bil Pariz vedno nasproten Italiji. Sedaj pa bi hotel Pariz skleniti enak dogovor, kakor je italijansko-britanski. Italija pa smatra takšen dogovor za nemožnost. V Sredozemskem morju namreč sme Francija računati le še z dobrohotnostjo Italije. Med Sicilijo in Libijo je postavila Italija dve močni zapornici: Pantellerio in Lampedusa. Iz Dodekanesa pa se more kontrolirati pot med Cap Passero in Suezom. Nato pa našteva revija, kaj bi morala dobiti Italija, da bi bil sporazum s Francijo mogoč: Rešiti treba problem v Tunisu, razširiti treba suvereniteto Italije tudi nad Džibuti, Francija mora odpovedati zvezo s Sovjetsko Rusijo, priznati Franca kot vojskujočo se državo in napraviti konec protifašizmu v Franciji.

Hitler je imel na strankinem zboru v Weimaru daljši govor, v katerem je med drugim dejal: »Mi smo sedaj od Previdnosti dobili nagrado ravno tako, kakor smo jo dobili 1. 1918.« — »Pripravljen sem pogajati se, toda vsak se naj zaveda, da se ne pustim prikrajevati ne s pogajanj, ne na kateri drug način.« Samo slepilo je govoriti o mednarodnem miru in o mednarodni razorožitvi. »Ne zapuam razorožitvi, dokler ni tudi razorožitve v duhu.« — Nato je polemiziral Hitler s Churchillom, ki je dejal, da bi se moral sedanjemu nemški režim vreči s pomočjo notranjih nemških sil. »Morem temu človeku, ki živi najbrže na luni, zagotoviti, da ni v Nemčiji sile, ki bi se mogla postaviti proti sedanjemu režimu.« — Če je dejal vodja angleške opozicije, da želi, da bi bile Italija in Nemčija uničeni, mora reči, da ne more preprečiti, da ne bi ti gospodje prišli na vlado. Pač pa jim more zagotoviti, da more preprečiti, da bi se njih želja kdaj izpolnila.

Ministrski predsednik Belgije Spaak je odstopil, ker nikakor ni hotel pristati na priznanje Francove vlade, kar so katoliški in liberalni člani njegove vlade najodločneje zahtevali.

Madžarske čete so pod vodstvom dr. upravitelja Horthyja vkorakale v Komarno. Slovesnega vkorakanja v mesto so se udeležili tudi vojaški atašeji prijateljskih držav Italije, Nemčije, Poljske in Bolgarske. Tudi v Košice bo vkorakala madžarska vojska pod poveljstvom Horthyja.

Na današnji seji madžarskega parlamenta bo slovesno proglašena priključitev novo pridobljenih krajev na Slovaškem in v Karpatski Ukrajini. Poslanci teh krajev bodo postali člani budimpeštanskega parlamenta. Ministrski predsednik Imredy namerava predložiti parlamentu zakonski načrt, s katerim bi se povečala moč predsednika vlade. Nadalje hoče doseči združitev več manjših strank v sedanji vladni stranki ter nato uvesti na Madžarskem avtoritarni režim.

Ker je Karpatska Ukrajina odrezana od vseh prometnih zvez, je nemogoče izvesti evakuacijo Mukacheva in Užhoroda do 10. novembra. Praška vlada se je zato obrnila na vlado v Budapešto, da se evakuacijski rok za Karpatsko Ukrajino podaljša za 10 dni.

Slovaška vlada je odločno demantirala vse vesti, kakor da bi se nameravala separatno pogajati z madžarsko vlado zaradi ureditve bodočih odnosov med Madžarsko in Slovaško. Neresnična je bila tudi vest, da sta min. predsednik Tiso in posl. Sidor odpotovala v Budapešto.

Pri volitvah na Poljskem je znašala volivna abstenenca kljub vsem ukrepom vlade proti volivni abstenenci 40 odstotkov. V nekaterih okrajih ni niti 20% volivcev prišlo k volitvam. Kljub temu pa je izjavil ministrski predsednik Śladkowski, da je z volitvami zelo zadovoljen.

V USA so bile volitve v reprezentančno zbornico, nadalje se je izvolila tretjina senatorjev ter v 32 državah novi guvernerji. Računajo, da bodo republikanski glasovi narasli, da pa bodo demokrati ohranili večino.

Načrt o federativni ureditvi Kitajske je odobrila japonska vlada. Federativno ureditev Kitajske propagirajo Japonci, da bi preprečili enotnost Kitajcev.

Maršal Blücher je po vesti Havasa v neki bolnišnici v bližini Moskve.

barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

Ze v 24 urah

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3

Telefon št. 22-72

Naše organizacije

Uradni dan Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani bo za Ptuj, ptujsko okolico, Ormož, Ljutomer, Mursko Soboto in Dol. Lendavo v četrtek 17. novembra v prostorih Združenja trgovcev za mesto Ptuj — Narodni dom.

Denarstvo

Kaj je znižanje obrestne mere Narodne banke?

Še pred nastopom velikih zunanjih političnih dogodkov v septembru se je pri nas že govorilo, da namerava Narodna banka znižati svojo obrestno mero za pol odstotka. Gospodarski krogi so to nameri toplo pozdravili, čeprav bi želeli, da bi bila mera znižana vsaj za cel odstotek. Zaradi znanih dogodkov, ki so povzročili tudi na našem denarnem trgu mnogo razburjenja, se ta namera ni izvedla.

Toda sedaj je zopet nastalo na našem denarnem trgu popolno pomirjenje in zavlada so zopet popolnoma normalne razmere. To je tudi konstatiral upravni svet Narodne banke na svoji zadnji seji. Ni torej razloga, da se sedaj ne bi obrestna mera znižala. Da je znižanje obrestne mere potrebno, dokazuje zadnja resolucija zagrebških denarnih zavodov, ki to znižanje prav odločno zahtevajo.

V resnici je tudi znižanje obrestne mere nujno potrebno. Če hočemo, da se gospodarska delavnost dvigne — in vse skupine v državi označujejo to kot svoj cilj — potem se morajo krediti poceniti, ker vendar pri nas ni tega kapitala, da bi se mogla brez kreditiranja dvigniti gospodarska delavnost.

Zato upamo, da se bo napovedano znižanje obrestne mere Narodne banke tudi izvedlo.

9 milijonov funtov dobi Bolgarska od Anglije za oboroževanje

»Daily Express« poroča, da bodo v kratkem zaključena v Londonu pogajanja o najetju bolgarskega posojila v višini 9 milijonov funtov. Posojilo bi uporabila Bolgarska za oboroževanje. To bi bilo že četrto veliko posojilo, ki bi ga dovolila Anglija v južno vzhodne države. Najprej je dala Turčiji 16 milijonov posojila, nato je nabavila 600 tisoč ton pšenice v Romuniji, nato je dala Češkoslovaški 10 milijonov funtov in sedaj dobí še Bolgarska 9 milijonov funtov.

Terminske kupčije s klirinškimi markami so od 7. novembra naprej prepovedane. Hkrati je začela Narodna banka intervenirati na borzi z nakupi klirinških mark, da ohrani tečaj klirinške marke na 1430. Po tem tečaju je kupila Narodna banka za približno pol milijona klirinških mark.

Zveza zavarovalnih družb Jugoslavije ima 10. t. m. v Beogradu sejo, na kateri se bo izvolil nov predsednik zveze namesto umrlega predsednika Paunkovića.

Predsednik Bolgarske narodne banke Bodjulov je prišel v Bukarešto, da se pogaja o ureditvi višjih finančnih vprašanj med Romunijo in Bolgarsko.

Neka velika madžarska banka se je začela pogajati s praško Legio-banko o prevzemu njenih podružnic na Slovaškem in v Karpatski Ukrajini.

Madžarska narodna banka je izdala nove bankovce po 5 pengov. Madžarska nar. banka utemeljuje svoj ukrep s tem, da ne more tako hitro nakovati potrebnega srebrnega denarja za zamenjavo češkega denarja novih madžarskih pokrajin. Novi bankovci po 5 pengov bodo v prometu samo do 31. januarja 1939.

Zlata podloga Belgijske banke je po izkazu z dne 27. oktobra narasla za 127 na 159 milijonov, ob tok bankovcev pa se je zmanjšal za 145 na 22.712 milijonov frankov. Kritje se je zato zvišalo od 63.69 na 65.96%.

Poljska vlada je prepovedala vsak izvoz deviz, zlata in dragocenosti iz Poljske. Za njih izvoz je potrebno posebno dovoljenje devizne komisije.

Novi gospodarski razvoj na Kitajskem

Velika konjunktura v od Japoncev nezasedenem ozemlju

Kitajska zunanja trgovina je prenehala biti enota ter se danes deli na dve ozemlj, ki sta po nasprotnih vojskah ostro ločeni. Na eni strani so od Japoncev v srednji in severni Kitajski zasedena ozemlja, na katerih imajo Japonci tudi gospodarsko vodilno stališče. Na drugi strani je vse ostalo kitajsko ozemlje, ki od Japoncev ni zasedeno.

Gospodarsko so mnogo važnejše pokrajine, ki so od Japoncev okupirane. Kljub temu pa je v teh pokrajinah skoraj popolnoma zastala vsaka gospodarska delavnost. Še neodvisna Kitajska je gospodarsko sicer zelo zaostala dežela, a razvija danes zelo veliko gospodarsko delavnost. Kar presenetljivo je kontrast med stagnacijo v od Japoncev zasedenih pokrajinah ter velikim razvojem svobodnih kitajskih pokrajin. Seveda pa svobodne province še niso dosegle te gospodarske sile ko zasedene. Značilno pa je, da posreduje danes Šangaj med obema ozemljima samo odhod kapitala iz japonskega na kitajsko območje.

Beli svet dobavlja danes v obe kitajski polovici približno enako veliko blaga. Velika trgovina Japonske z zasedenimi kitajskimi

provincami je povzročila, da je trgovina v zasedeni Kitajski mnogo večja ko v nezasedeni. Od vse kitajske zunanje trgovine odpada 75% uvoza in 60% izvoza na zasedeno kitajsko ozemlje. Zanimivo pa je pri tem, da je imelo zasedeno ozemlje zadnje mesece več ko 10 milijonov kitajskih dolarjev uvoznega presežka, nezasedeno pa ravno toliko izvoznega. Zun. trgovina v zasedenem ozemlju je močno pasivna, v nezasedenem pa močno aktivna. Japonci so zaradi tega v prav velikih skrbeh.

Za trgovino belih ljudi v zasedenem ozemlju so prišli črni dnevi. Japonci uvajajo strogo kontrolo nad vso trgovino ter vedno nove devizne omejitve. Uvozna in izvozna dovoljenja dajejo samo japonski svetovalci pri kitajskih »vladah« v zasedenem ozemlju. Jasno je, da dobe ta dovoljenja beli ljudje, kjer je to Japoncem po volji. V nekaterih krajih se je zato trgovina angleških trdkih popolnoma ustavila. Vse pa kaže, da bodo Japonci proti angleški, ameriški in francoski trgovini nastopali še bolj odločno.

Popolnoma pa se je ponesrečil japonski eksperiment z uvedbo japonske valute. Dolar nove pekin-

ške vlade ima uradno isti tečaj ko japonska jena. V resnici pa ima stari kitajski dolar za 80% višji tečaj. Ker se Japonci branijo, da bi jene, ki so jih dali na Kitajskem v promet, honorirali v devizah, je v Šangaju padel še tečaj jenskih bankovcev za 35%. Pravi stari kitajski dolar pa se dobro drži, ker je mogla Kitajska banka zaradi pošiljk kitajskih izseljencev in aktivne zunanje trgovine svojo devizno podlogo še povečati. Poleg tega ji U. S. A. še nadalje plačuje srebro po ceni, ki je 50% nad svetovno pariteto.

Kakor že omenjeno, se je začela v nezasedenem ozemlju živahna gospodarska delavnost. Delajo se nove železnice in ceste, zidajo se nove tovarne, potrebni kapital pa dajejo Angleži in Francozi. Vsa mesta v nezasedeni Kitajski so se zaradi velikega dotoka beguncev silno povečala. Zakotna podeželska mesta se razvijajo v velemesta. Tako se je število prebivalstva v mestu Henyang povečalo od 100.000 na pol milijona. Pravo vojno konjunkturo doživlja nezasedeno ozemlje.

Padec Kantona je sicer ta razvoj zavrl, da bi ga pa tudi ustavil, vsaj za enkrat ni verjetno.

Program novega francoskega finančnega ministra

Z nastopom novega francoskega finančnega ministra Reynauda se je zopet začelo razpravljati v listih, kako se bo izvedla sanacija francoskih financ. Ni pa še znan program Reynauda, temveč se ve le to, da je Marchandaujev načrt propadel, ker je to bil pogoj za imenovanje Reynauda.

Nekaj se pa o načrtih Reynauda vendar že ve. Tako je izjavil, da se mora izvesti sanacija brez novega razvrednotenja franka, ker da mora rešiti Francija ne monetarni, temveč finančni in gospodarski problem. Ta Reynaudova izjava je tem pomembnejša, ker je Reynaud nekoč sam zagovarjal razvrednotenje franka. Razvrednotenje je smatral za potrebno, da se olajša francoski izvoz. Med tem pa so francoske cene že tako padle, da se more francoski izvoz dvigniti tudi brez znižanja veljave franka.

Osrednje vprašanje vse sanacije franc. financ je še vedno vprašanje, kako dobiti denar za kritje drž. izdatkov. Kakor je izjavil Dadiier na marsejskem kongresu, potrebuje drž. blagajna še letos 12 milijard frankov, za prihodnje leto pa še novih 50—60 milijard. Kako te dobiti? Če si pomaga blagajna z novimi krediti pri Francoski banki, potem bi znova nastala nevarnost razvrednotenja franka. Iz izjave Reynauda pa se more sklepati, da ne bo zahteval novih kreditov pri Franc. banki.

Ostajajo še tri možnosti: varčevanje, povečanje donosa gospodarstva in mobilizacija mrtvih kapitalov. Kar se tiče varčevanja, hoče po vsej verjetnosti doseči Reynaud to, kar sta hotela doseči že oba njegova prednika Marchandau in Blum, da se namreč znižajo izdatki za državne dolge. Za te je treba sedaj 20 milijard frankov. Da se ti znižajo, se morajo ali znižati obresti, kar pomeni

nosti iz Poljske. Za njih izvoz je potrebno posebno dovoljenje devizne komisije.

Angleška vlada je izjavila, da trenutno ne more dati Kitajski posojila, da pa ji bo skušala pomagati na drug način.

konverzijo dolgov, ali pa amortizacijski obroki. Ker ni verjetno, da bi se konverzija izvedla, preostaja samo ustavev amortizacijskih obrokov, kar bi pomenilo letni prihranek 3 do 4 milijard. Pričakovati je še drugih ukrepov za varčevanje, ki pa so manjšega pomena, tako znižanje doklad bojevnikom.

Kar se tiče mobilizacije mrtvega kapitala, t. j. vrnitve pobeglega kapitala v poslovno življenje, je to problem, ki so ga zaman skušali rešiti predniki Reynauda. Morda se bo desničarsko orientiranemu fin. ministru posrečilo to. Vse pa je odvisno od tega, če bo mogoče povečati proizvodnjo in s

tem tudi rentabilnost podjetij. To pa je odvisno v prvi vrsti od tega, če bo mogoče povečati delovno dobo z izboljšanjem stališč delodajalcev in delojemalcev. Verjetno je, da bo skušal doseči to Reynaud s prostovoljno disciplino prizadetih. To misel je Reynaud že približno izrekel, ko je dejal, da se morejo s prostovoljnimi koncesijami doseči v Franciji isti učinki ko s prisilnimi odredbami.

Sanacijski problem pa zahteva tudi izredno finančno tehniko pri posojilih in v davčnem vprašanju. Treba je pravično razdeliti žrtve ne le po fiskalnem, temveč tudi produkcijskih ozirih. Ravno tu pa je največja težkoča: najti namreč kompromis med željo fiskusa, da se davčna bremena še povečajo in željo obiskovalcev gledališča. Tu najti rešitev, ki bi zadovoljila obe stranki, v tem je ravno vsa težava za izvedbo financ samoupravnih teles.

Danski umetnostni obrt

V zadnji »Dänische Handelsrundschau« je objavil danski dvorni juvelir Poul H. Michelsen, ki je tudi predsednik danskega društva za umetnostni obrt, članek o danskem umetnostnem obrtu. V članku pravi med drugim:

Danski umetnostni obrt nima svojih korenin v stari narodni umetnosti dežele, kakor v sosednjih deželah Danske. Razen čipk v Tonderu in vезenim v Hedebo nima Danska nobene izrazito narodne umetnosti, ki bi se mogla uveljaviti do današnje dobe. Če more Danska kljub temu govoriti o umetnostnem obrtu lastne vrste, ki se je mogel uveljaviti na razstavih tudi drugih narodov, ima to svoje posebne vzroke.

Predvsem zavzema Danska zaradi svoje zemljepisne lege čisto poseben položaj. Dočim je na eni strani v udobni zvezi z evropskim kontinentom, je na drugi strani v kulturnem oziru v zelo dobrem stiku z drugimi skandinavskimi deželami. Tako se živahno udeležuje splošnega evropskega kulturnega življenja, istočasno pa si ohranjuje svojo močno zvezo z Norveško in Švedsko, kjer ima plemenska kultura tako pomembno vlogo. Ta povezanost omogoča Danski, da sledi vsem novim kul-

turnim dogodkom, da ima pri tem potrebno oporo v stari in tako zdravi nordijski kulturi.

Zato velike izpremembe v slogih niso na Danskem zapustile tako velikih sledov kakor v drugih državah. Vzrok je prav gotovo v zdravih tradicijah obrta, ki dajejo danskim proizvodom čisto poseben značaj. Na prav značilen način se vidijo te tradicije v danskem pohištvenem obrtu, to je v obrtu, ki je vedno vabil umetnike k eksperimentom, kjer pa hitro propadejo vsi eksperimenti, ki niso v skladu z vsakdanjim življenjem. Oprema naših stanovanj je nadvse važna. Je pa tudi podlaga za rokodelstvo in industrijo in po njej se meri tudi kultura naroda.

Dočim je imel pohištveni obrt na Danskem poseben pomen doma, so se uveljavile druge panoge umetnostnega obrta v tujini — tako zlasti porcelan in srebro.

Prva pomembna tvornica porcelana je bila ustanovljena leta 1779., dočim je moglo dansko združenje zlatarjev praznovati že 500letnico svojega obstoja. Zaradi tega pa se ne izdelujejo predmeti v večji meri po starih oblikah in idejah, temveč je bil stik s sodobnostjo vedno živ, ne da bi pri tem trpele vrednote rokodelske tradicije. To

V gostilni in restavraciji

zahtevajte vedno izrecno **Rogaška mineralno vodo!** Ona Vam na prav prijeten način pospešuje prebavo in Vaš organizem Vam bo za to hvaležen.

je ugodna posledica sodelovanja rokodelca in tvornice z umetniki, sodelovanja, ki je bistveno pripomoglo, da se je mogel razviti za Dansko tako značilni umetnostni obrt.

Visoka kvaliteta danskih obrtniških izdelkov se je pokazala tudi na letošnji obrtni razstavi v Berlinu. Danski izdelki so si tu pridobili mnogo priznanja. Zlasti pa slove kovinski umetnostni izdelki ter porcelanski izdelki. Ti sicer po obliki moderni izdelki presenečajo zaradi svoje fine izdelave ter po svojem izbranem okusu. Na veliki višini pa je tudi danski steklarski umetnostni obrt.

»Made in Czechoslovakia« ostane

Praška trgovinska zbornica je odločno nastopila proti nameri nekkih ljudi, da bi se določilo češkoslovaški državi novo ime. Zbornica pravi, da bi se s tem napravila velikanska škoda. Silni napori so bili potrebni, da se je v tujini uveljavila označba »Made in Czechoslovakia«, ki uživa danes povsod dober zvok. Danes velja ta označba kot dokaz kvalitete blaga. Vsi ti napori in uspehi bi bili zapravljeni, če bi se ime republike spremenilo. Zato naj to ime ostane.

Staro železo zbirajo na Češkoslovaškem

Na Češkoslovaškem so začeli zbirati staro železo, kovinske odpadke, polomljeno steklo, ostanke kosti in tekstilnega blaga, zamaške itd., kakor to že zbirajo v Nemčiji. Učenci vseh šol morajo zbirati te stare reči. Učitelji morajo predavati o njih uporabnosti. Na ta način naj bi se med šolsko mladino vzgojil smisel za narodno gospodarstvo. Tudi v gospodinjstvu bodo skušali Čehoslovaki izvesti štedenje za industrijo potrebnega materiala. Gospodinjje bodo v posebnih tečajih urili, kako je mogoče čim več prihraniti. Železne ograje vrtoč bodo nadomestili z betonskimi.

Ne bi bilo napačno, če bi tudi pri nas malo bolj gledali na to, da se star material vsaj do neke mere izkoristi. Če so povsod varčni, tudi nam ne bi škodovala vsaj skromna varčnost.

Gospodarske izgube Slovaške

Nova razmejitev z Madžarsko je povzročila Slovaški posebno težke izgube v kmetijstvu. Tako je pridelala Slovaška v sedaj odstopljenem ozemlju 2 milijona stotov pšenice in koruze. Znatna je tudi izguba na konoplji. Tobaka je pridelala na tem ozemlju 140.000 q. Velike so izgube tudi na vinogradih. Predvsem pa izgubi Slovaška sev. del Tokajskega ozemlja. Glavni kraji z znamenitim tokajskim vinom: Mužijovo, Velká in Malá Toraňa pripadejo Madžarski.

Slovaška izgubi nadalje tri sladkorne tvornice z letno proizvodnjo približno 200.000 q surovega sladkorja, nadalje več pivovaren in celo vrsto pomembnih mlinov. Skupno izgubi Slovaška 300 milijonov, kar pa je očitno le ena tretjina vseh slovaških mlinov. Okoli 40 podjetij za špirit dobi nadalje Madžarska. Njih kapaciteta je znašala letno 40.000 hl. Obšutne izgube ima tudi proizvodnja sadnih konserv.

Doma in po svetu

Knez-namestnik Pavle se je po dvodnevem bivanju v Romuniji vrnil v Beograd.

Predsednik vlade dr. Stojadinović je sprejel v avdienci bolgarskega poslanika v Beogradu Ivana Popova.

Zadnji »Kmeti list« poroča o naslednjih kandidaturah JNS na dr. Mačkovi listi: Brežice: Ivan Urek iz Globokega, celjski okraj Ivan Prekorski, Kamnik Anton Cerer, namestnik Ig. Tome iz Moravč, Konjice Leopold Bruderman, trgovci, nam. Alojzij Sivec, kmet na Stranica, Kranj Tomaž Križnar iz Okroglega, nam. Karol Bajd, Krško geometer Milan Mravlj, nam. Ivan Polović iz Kostanjevice, Laško Jože Petecan iz Maribora, Litija Jurij Arh iz Zagorja, nam. Jože Strman, Ljutomer Franc Skuhala iz Križevcev, Novo mesto Ivan Hrovat iz Zgradca, Prevalje novinar Eržen iz Maribora, Ptuj Anton Kolarič iz Središča, Radovljica Pavel Olip, župan iz Lesc, nam. Ivan Čelešnik, Slovenj Gradec Albert Puncer.

Nosilec opozicijske liste v Beogradu bo Ljuba Davidović, drugo mesto dobi skupina Ace Stanojevića (Miloš Bobić), tretje pa doktor Topalović.

Bivši predsednik vlade Bogoljub Jevtić je vložil svojo kandidatsko listo na dr. Mačkovi listi za okraj Požarevac na sodišču.

V drinski banovini je skupno 422.451 volivcev, od katerih je 269.458 pravoslavni, 102.432 muslimanov in 57.208 katolikov.

Pri šahovski tekmi med Ljubljano in Zagrebom so zmagali ljubljanski šahisti s 6 : 2. Zanimivo je, da je edino partijo za Zagreb priporočil Zagreb Slovenec Jerman.

Mednarodna radijska razstava je bila v soboto odprta v Beogradu na velesejmu. Razstavo je otvoril načelnik Popović kot zastopnik poštne ministrstva.

Lastniki avtomobilskih podjetij, ki so vzdrževali promet na cesti Split-Mostar, so ustavili promet, ker je cesta v tako slabem stanju, da je za avtobuse neprehodna.

Razstava »Tri leta vlade dr. Stojadinovića« je sedaj odprta v Sarajevu, kjer ostane odprta do ponedeljka 14. t. m.

Perutninska razstava je bila odprta v Valjevu.

Za gradnjo modernih cest v vrbski banovini je določenih iz 4 milijardnega posojila 115 milijonov dinarjev.

V skladišču tekstilne tvornice v Dugi Resi je nastal požar ter je celo skladišče pogorelo do tal. 2000 bal bombaža je bilo pri tem uničenih. Vsa škoda se ceni na 4-5 milijonov din. Tvornica pa bo mogla nadaljevati delo, ker ima več skladišč in so ta ostala nepoškodovana.

Nemški zun. minister v Ribbentrop je sprejel novinarje ter jim govoril o načelih nemške zunanje politike. Rdeča nit njegovih izjav je bila, da del mednarodnega tiska in pa nekateri politiki neprestano hujskajo na vojno. Če bi ti prišli na oblast namesto Daladiera in Chamberlaina, bi se moglo zgoditi vse mogoče. Upa pa, da se je svet sedaj prepričal, da je Nemčija na vse pripravljena. Temelj nemške zunanje politike je os Rim-Berlin in prijateljstvo z Japonsko. A tudi pakt s Poljsko je eden temeljev nemške politike. Če bo Češkoslovaška popolnoma presušila svojo politiko do Nemčije, bo mogel stalen mir med obema državama. Precej ostro se je Ribbentrop izrekel o povečanem oboroževanju Francije in Anglije, ki da ni ravno v skladu z münchen-skim sporazumom. Znani hujskači da so začeli v kolonijah goniti proti Nemčiji, da bi preprečili rešitev kolonialnega vprašanja. Svojo izjavo je zaključil Ribbentrop s poudarkom, da je nemški narod združen okoli svojega voditelja in pripravljen braniti svoje interese.

Vojaški sodrnik »Figara« piše, da se Francija najbrže ne zaveda, kaj bi pomenilo, če bi vrnila Nemčiji Togo ali Kamerun. Podaljšanje osi Berlin-Rim-Togo-Kamerun bi ogrožalo afriške posesti Anglije in Francije. Nemške opornice za podmornice in letališča bi ogrožale vse zveze v Atlantskem oceanu, kar bi bilo tem usodnejše, ker so sredozemske zveze od Italije že pretrgane. Vrnitev Kameruna bi pomenilo nastanek novih konfliktov in pospeševanje nove svetovne vojne.

Seaton Watson je sam naprosil župana v Ružomberku, da se odstrani njegov spomenik. To je zaprosil takoj po prvem sestanku Chamberlaina s Hitlerjem.

Premoženje bivšega predsednika Podkarpatske Rusije Brodija je

bilo zaplenjeno. Očitajo mu, da je bil že dvajset let v službi Madžarske.

Nemška univerza v Pragi se bo preselila na sudetsko ozemlje. Praska vlada pa je dovolila, da smejo absolvirani dijaki položiti še svoje izpite v Pragi. Nemški konzul v Pragi je naročil rektoratu univerze, da napravi natančen inventar o vseh predmetih, ki so last univerze.

Dosedaj je pribežalo na Češko s sudetskega ozemlja 200.000 ljudi. Od teh je okoli 3000 funkcionarjev raznih nemških kulturnih in gospodarskih organizacij. Za te se bo angleški odbor za begunce zlasti potrudil, da jim najde mesta v angleških kolonijah. Židov je pribežalo s sudetskega ozemlja 12.000.

1200-1300 kanonov največjega kalibra so Nemci demontirali s sudetske meje in jih prepeljali na Slegfriedovo črto.

Neki židovski emigrant je nevar-

no ranil z dvema revolverskima streloma tajnika nemškega veleposlaništva v Parizu. Atentat je izvršil, da se mašuje za preganjanja Židov.

Kaditi bi se morali odvaditi Nemci, je dejal narodno socialistični voditelj Streicher v Münchenu. Mussolini in Hitler ne kadita in zato dosegata tako velike uspehe. Kaja je tudi zlasti škodljiva za žene. Vrh vsega pa zapravijo kadilci milijone narodnega premoženja.

Romunska policija je aretirala princa Aleksandra Cantakuseno, ki je bil eden voditeljev železne garde in obsojen že preje na 9 let ječe, ali je takrat pobegnil.

Trije angleški bombniki so preleteli pot iz Londona v Avstralijo brez pristanka ter dosegli s tem svetovni daljinski rekord. Dve letali sta preleteli 11.567 km v 48 urah in 7 minutah, tretji bombnik pa je moral pristati na otoku Timorju in je priletel na cilj štiri ure kasneje.

Pohorski dom

Akcija za gospodarsko in socialno povzdigo Pohorčev

Pohorsko pogorje je komaj par kilometrov oddaljeno od Maribora, a vendar niso njegovi stiki z Mariborom posebno živahni. Pohorci so takorekoč narod zase. Razsežno je njihovo kraljestvo: dobrih 50 kilometrov v daljavo in 15 kilometrov v širino, pa do 1500 metrov visoko je njihovo domovje. Obširni gozdovi pokrivajo domovino Pohorčev, s pašniki, njivami in ob vznožju z vinogradi in sadovnjaki vmes. Zeleno Pohorje kraljuje nad severno Slovenijo in je za njo to, kar je Gorenjska za Kranjsko. Dobrišen del kamenja je granit in tega granita najdeš po vsej državi. Po naših cestah v mestu drže vozovi po tlaku iz pohorskega granita, dobra polovica materiala za nagrobnike v Sloveniji se nalomi v kamnolomih na Pohorju.

Bogato je Pohorje v naravnih krasotah in na zemeljskih zakladih. Na Pohorju dominira les, pa tudi premož se najde. Vedno večje je zanimanje za pokrajinske lepote Pohorja in njegovi planinski domovi zaznamujejo vsako leto večji obisk. »Štajerski Semering« naziva ljudstvo naše Pohorje, in to ime nosi z isto pravico kot ob njegovem vznožju Maribor pridevek »Štajerski Meranc«.

In vendar ni pravih stikov med Pohorci in meščani. Prebivalstvo Pohorja prihaja bolj redko v mesto, kjer se ne počuti baš dobro.

Bogastvo Pohorja je v lesu, toda kaj, ko se tako težko spravi v dolino in s tem v denar. Ko bodo dograjene vse ceste na Pohorje, bo v tem pogledu mnogo bolje in Pohorec bo potem laže dihal.

Za vse sloje prebivalstva se je že mnogo storilo, da se jim olajša bedni položaj, le za Pohorce in za viničarja, ki imata toliko sorodnega, se je storilo bore malo. »Pomagaj si sam, in Bog ti bo pomagal« Tega izreka, v katerem je toliko trde resnice, se je sedaj oprijel Pohorec in sklenil, da se sam postavi na noge, kolikor mu dopušča moči. Na široki podlagi se je začela akcija za gospodarsko in socialno povzdigo prebivalstva Pohorja. Dozoreli so že načrti in priprave gredo h kraju za izvedbo več pomembnih akcij, s katerimi pa Pohorci zaenkrat še ne morejo na dan. Ve se le toliko, da gre predvsem za les, čigar bogastvo hočejo izrabiti v večji meri kot doslej.

Kot propaganda za izvedbo njihove zamisli, ki bo koristila tudi mestu, je priredil poseben pripravljalni odbor, na čigar čelu stoji podjetni g. Vodišek, v nedeljo, 6. t. m. v Mariboru Pohorski dan, ki

je zbudil povsod veliko zanimanje. Saj je to prva prireditev te vrste in ima v vsakem pogledu značaj pohorske originalnosti. Sodelujoči so sami Pohorci, fantje, dekleta in tudi priletni očanci, na čelu jim sivo bradec Fregl in Zlodej.

Dopoldne se je pomikal po glavnih ulicah Maribora sprevoz peštro s trakovi in smrečjem okrašenih voz, naloženih z bogastvom Pohorja, zlasti z lesom najrazličnejših oblik. Stasiti fantje in brhka, povsem enako oblečena dekleta so s harmoniko, vriskanjem in prepevanjem vabila prebivalstvo na popoldansko in zlasti večerno prireditev. Potem so zajetni drvarji priredili originalno tekmo: po pet fantov je neslo težko teko

Tržna poročila

Žitni trg

Na domačem pšeničnem trgu se opaža v zadnjem času nekoliko povečana ponudba. Vse kaže na to, da se proizvajalci boje, da bi zaradi stalno nizkih cen na svetovnem trgu znižali tudi Prizad svoje odkupne cene. Kakor pa se zatrjuje z odločujočih mest, se to vsaj zaenkrat še ne bo zgodilo. 5. novembra je kupil Prizad 140 vagonov pšenice, skupno sedaj 13.857. Izvozna pariteta nazadnje še nadalje in znaša porti Liverpoolu le še 49/50.

Na tujih trgih so cene za pšenico še nadalje nazadovale.

Na domačem koruznem trgu ni nikakih sprememb. Pariteta proti

Oboroževanje in lesna trgovina

Čeprav je vojna nevarnost minila, se splošno oboroževanje držav ni zmanjšalo, temveč nasprotno še povečalo. Združene države Severne Amerike so dovolile za oboroževanje znova poldrugo milijardo dolarjev, Anglija eno milijardo funtov, Francija 2 in pol milijarde frankov, enako pa se oborožujejo tudi vse druge države. Dosedaj oboroževanje ni prineslo lesnemu gospodarstvu one zaposlitve, kakor se je pričakovalo. Vendar pa je upravičeno upanje, da bo navsezadnje to oboroževanje ugodno vplivalo tudi na lesno gospodarstvo. Kajti les se še vedno zelo potrebuje v oboroževalni industriji. Tako se potrebuje les pri izdelavi letal, zlasti upognjen les. Tovarne za municijo potrebujejo velike ko-

s težkim deblom po nekaterih ulicah. Zmagala je skupina, ki je nosila deblo št. 3, in z njim prva prišla na cilj. Gledalci, ki se jih je nabralo več tisoč na pločnikih, so živahno ploskali zmagovalcem.

Za popoldne je bila pripravljena velika tombola, čije dobitki so tvorili razni dragoceni darovi Pohorja: drva, les, deske, vino, sadje, grozdje itd. v skupni vrednosti nad 20.000 dinarjev. Zal je morala tombola odpasti, ker doslej še ni dovoljenja iz Beograda. Popoldne je bila v Unionski (sedaj Sokolski) verandi tekma drvarjev za prvenstvo Pohorja. Tu so se na odru v sredini med stotinami gledalcev kosali v spretnosti in urnosti svojih poklicev. Podirali so dreve, žagali debela, sekali drva itd. Občinstvo je z naraščajočim zanimanjem sledilo tekmi in je zmagovalce nagradilo z burnim ploskanjem.

Zvečer pa je bila v vseh unionskih (sokolskih) dvoranah velika vinska trgatev, takisto v znamenju Pohorja. Brhka dekleta in pohorski fantje so postregli gostom s svojo kapljico, svojim kruhom, svojo mesnino, vmes pa so plesali in rajali in predvajali domače šege, ki se v marsičem razlikujejo od meščanskih navad. Do jutra je trajala res pristna domača zabava. Led je prebit. Meščani so se pomešali med Pohorce, z njimi so se veselili in spoznali so, kako težko je njihovo življenje, ki ga prebivalstvo v mestu ne zna ceniti.

Namen Pohorskega dneva je dosežen, tla za izvedbo akcije, ki bo prinesla haska i Pohorcu i meščanu, so pripravljena. Vsa javnost pričakuje sedaj izvedbo napovedane akcije.

A. B.

Rotterdamu je bila za efektivno blago 70-00 din.

Švicarski jajčni trg

Tendenca na švicarskem trgu je ostala še nadalje nespremenjena. Kupec se vzdržuje od večjih nakupov, zlasti zaradi toplega vremena. Možno je, da se bo na trgu v kratkem pojavilo blago nove proizvodnje. Belgija je že to storila, a je bila njena ponudba brez večjega učinka. Mnogo se troši blago iz hladilnikov ter je bilo doslej več tega blaga izvoženo kakor druga leta v tem času.

Štajerska jajca 55/56 kg so bila po 145 šv. fr. Za 1440 kosov franko Buchs, štajerska 57/58 po 150, bolgarska 55/56 po 146, poljska po 55/56 po 126 šv. fr. za 1440 jajc.

ličine lesa za izdelavo zabojev za municijo. Mnogo lesa je potrebno tudi pri izdelavi obrambnih črt in trdnjav. Tudi pri zidanju vojašnic je potreben les. Ne morejo biti brez lesa ladjedelnice. Oboroževanje bo moralo zato vsaj v neki meri dvigniti potrošnjo lesa in bo s tem tudi omogočilo poživljenje na mednarodnem lesnem trgu.

Konkurzi - poravnave

Odpravlja se konkurz o premoženju Zvezne knjigarne, ker po delnem plačilu ločitvenih upnikov in konkurznih stroškov ni več pokritja za nadaljnje stroške postopanja.

Uvedeno je poravnalno postopanje o premoženju neprot. trgovca Frana Župevca v Ljubljani. — Poravnalni sodnik Javoršek, poravnalni upravitelj odvetnik dr. Benkovič. Narok za sklepanje poravnave dne 16. decembra ob 9. rok za oglasitev do 3. decembra.

Končano je poravnalno postopanje Jonkeja Edvarda in Amali-je, posestnikov in pekov v Celju.

Potrjuje se poravnava, ki jo je sklenil Milan Hohnjec s svojimi upniki, katerim plača 40 odstotno

kvoto v štirih enakih tromesečnih obrokih, od katerih zapade prvi obrok 90 dni po pravomočnosti potrditve poravnave.

Zunanja trgovina

Narodna banka je izplačala 7. novembra v italijanskem kliringu nakaznice do št. 18.233 z dne 8. avgusta, po turškem kliringu pa do št. 1.676 z dne 13. oktobra 1937.

Bolgarska namerava postaviti dve visoki peči za topite domače železne rude. Topil se bo zlasti magnetit iz rudnika Blagovest, ki vsebuje 60 do 65% železa in ki je brez žvepla.

Bolgarske državne železnice bodo iz milijardnega posojila nabavile 48 velikih lokomotiv, 14 manevrskih, 137 osebnih vagonov za normalni in 12 osebnih vagonov za ozki tir, 1030 tovornih vagonov raznih vrst, za 100 milijonov levov avtomatičnih kretnic ter za 318 milijonov levov raznega drugega materiala, od tega za 165 milijonov levov telefonskega materiala.

Romunski izvoz je znašal letos od 1.—20. oktobra 1,2 milijarde, lani pa 2 milijarde levov. Uvoz pa je v istem času padel od 1147 na 833 milijonov levov.

Romunski izvozniki lesa so zahtevali od vlade, da se jim plača vsaj 20% njih izkupička za les v svojih devizah.

Pogajanja za ustanovitev češkoslovaške Prometne družbe za živino so pred zaključkom. Nova družba bo imela monopol za nakup in prodajo živine in živalskih proizvodov v tujini.

Ministrski svet v Pragi je sklenil, da bo kupil v tujini 500 vagonov koruze, da se na ta način zagotovi preskrba Karpatske Ukrajine, ki je izgubila vse svoje žitnodne kraje.

Bata d. d. bo začel po vesteh iz Prage v kratkem izdelovati bicikle. V začetku bo prodajal kolesa samo na Češkoslovaškem, v kratkem pa jih bo začel prodajati tudi v južnozgodnih deželah Evrope. Seveda jih bo prodajal samo v svojih prodajalnah.

Poljska proizvodnja črnega premoga se je v septembru povečala od 314 na 335 milijona ton.

Nove tvornice vojnega materiala se bodo napravile v Ameriki, kakor je izjavil predsednik Roosevelt.

Svetovni izdatki za oboroževanje so znašali po ameriških cenitvah v l. 1938. skupno 18 milijard dolarjev, za 3 milijarde dolarjev več ko v l. 1937. Okoli 30% vseh izdatkov za oboroževanje odpada na Sovjetsko Rusijo, katere izdatki za oboroževanje so danes štirikrat večji ko v l. 1914.

»Službeni list«

kr. banske uprave dravske banovine z dne 9. novembra objavlja: Zakon o konvenciji o zračni plovbi med Jugoslavijo in Nemčijo — Izmeno ratifikacijskih listin za konvencijo o zračni plovbi z Nemčijo — Popravek v navodilu za izvrševanje pravilnika o pogojih, po katerih se daje dovolitev za plavljenje in splavljanje gozdnih proizvodov, glede cenitve in plačevanja odškodnin — Spremembe v staležu državnih in banovinskih uslužbencev v območju dravske banovine.

Radio Ljubljana

Četrtek dne 10. nov. 12.00: Opretni napevi (plošče) — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Francoske popevke (plošče) — 14.00: Napovedi — 18.00: Radijski orkester — 18.40: Slovensčina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Predavanje Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije — 19.50: Deset minut zabave — 20.00: Koncert radijskega orkestra — 21.10: Koncert moderne češke klavirske glasbe (prof. Pavel Šivic) — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Radijski orkester.

Petek dne 11. nov. 11.00: Šolska ura: Tolsče, naša hrana, naš lek in surovine važnih življenjskih potrebščin — 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Koncert radijskega orkestra — 14.00: Napovedi — 18.00: Žena v kiparstvu (ga. Mara Kralj) — 18.20: Glazunov: Stenka Razin, simf. pesnitev (plošče) — 18.40: Francosčina (dr. Stanko Leben) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Delo žen za osvobodjenje — 19.50: Izseljenška poročila (Jože Premrov) — 20.00: Koncert radijskega orkestra — 21.10: Ljubljanski godalni kvartet — 22.00: Napovedi, poročila — 22.30: Angleške plošče.

Elektroinstalacijska dela za luč, moč, signale itd.
izvršuje ELEKTROTEHNIČNO PODJETJE
MIHELČIĆ IVAN, LJUBLJANA, BORŠNIKOV TRG, tel. 27-04
Dobavlja: elektromotorje, črpalke, ventilatorje itd., priznane proizvode svetovne tovarne **MARELLI — Milano, Italija**
Zahtevajte reference. Popravljamo vse vrste električnih aparatov in instalacije. Dobava svetil in žarnic!